

УКРАЇНА

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

**КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ»**

вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська обл., 09107, тел. 0(4563) 5-12-40,
тел./факс 5-04-24 E-mail: Kyiv_academy@ukr.net, Web: <https://www.kristti.com.ua/>
Код ЄДРПОУ 02139618

СХВАЛЕНО

Протокол вченої ради
КНЗ КОР «КОПОПК»
від 23.04.2024 № 4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КНЗ КОР «КОПОПК»
від 24.04.2024 № 70

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації музичних керівників закладів дошкільної освіти

Пояснювальна записка

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2021 № 397, Типової програми підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти щодо надання підтримки в освітньому процесі дітям з особливими освітніми потребами (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2021 № 457) та відповідно до професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України, від 19.10.2021 № 755-21 «Про затвердження професійного стандарту вихователь закладу дошкільної освіти». Освітня програма також враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», постанови Кабінету Міністрів України в редакції від 27 січня 2021 р. №86 «Положення про заклад дошкільної освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 «Деякі питання щодо підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», Державного стандарту дошкільної «Базовий компонент дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2020 за №33, Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509 та в контексті вимог законодавства, зокрема інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність музичного керівника закладу дошкільної освіти та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування

галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Актуальність Програми визначається необхідністю впровадження у практику закладів дошкільної освіти змісту, форм, методів організації розвивальної життєдіяльності дітей дошкільного віку з урахуванням стратегії, цілей, завдань оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) (далі – Стандарт). Програму розроблено згідно із положеннями чинного законодавства – законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту».

Програма передбачає формування загальних та фахових компетентностей щодо імплементації оновленого Стандарту з урахуванням особистісно орієнтованого, інтегрованого, компетентнісного, діяльнісного підходів.

Сучасний музичний керівник закладу дошкільної освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи дошкільної освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої Програми: професійний розвиток музичних керівників закладів дошкільної освіти відповідно до державної політики в галузі дошкільної освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей музичного керівника закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) необхідних для організації навчання, виховання та гармонійного розвитку дітей дошкільного віку відповідно до Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку затвердженої Президією Національної академії педагогічних наук України (протокол № 1-2/8-119 від 18.06.2020 р.), та на основі Державного стандарту дошкільної освіти Базовий компонент дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2020 за №33.

Основні завдання Програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей музичних керівників закладів дошкільної освіти;
- поглибити й розширити знання музичних керівників закладів дошкільної освіти з теорії й практики організації освітнього процесу, що забезпечує якісні зміни та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній системі дошкільної освіти;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей музичних керівників закладів дошкільної освіти;
- удосконалити вміння музичних керівників закладів дошкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін;
- ознайомлення педагогічних працівників із стратегіями та тенденціями, що склали основу для розроблення змісту оновленого Стандарту;
- формування розуміння слухачами сутності понять: «Державний стандарт дошкільної освіти», «цінності дошкільної освіти», «компетентність», «освітнє середовище» «результати навчання», «якість дошкільної освіти», «змістове наповнення Стандарту»;
- удосконалення здатності та готовності цільової аудиторії планувати освітній процес з урахуванням положень оновленого Стандарту для вибудовування індивідуальної освітньої траєкторії дитини дошкільного віку;
- формування здатності педагогічних працівників організовувати різні види діяльності дітей у закладі дошкільної освіти на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого, інтегрованого, соціокультурного підходів та базових принципах (демократичність; рівний доступ до якісної дошкільної освіти кожній дитини, освіти без дискримінації за будь-якими ознаками; забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору; міжвідомча взаємодія; державно-громадське та державно-приватне

партнерство в організації та управлінні дошкільною освітою; соціально-педагогічне партнерство громади та всіх учасників освітнього процесу).

- вдосконалення готовності музичного керівника до організації партнерства з батьками вихованців задля підвищення культури відповідального батьківства.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою

Вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть бути перенесені в інші теми в залежності від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції / відеолекції / вебінари / відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми / навчальні тренінги / семінари / майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- **для очного навчання:** мультимедійний проєктор; ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, спеціалізоване програмне забезпечення для інтерактивної дошки; швидкісний інтернет-канал для використання під час занять відповідних онлайнресурсів;
- **для дистанційного навчання:** комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа суб'єкта підвищення кваліфікації, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері дошкільної освіти;
- сутності Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту дошкільної освіти;
- структури та змісту чинних освітніх програм;
- планування освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти;
- академічної свободи музичного керівника в організації освітнього процесу ЗДО.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог чинного законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту дошкільної освіти, чинних освітніх програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку, попередніх результатів вихованців, їх освітніх потреб;
- формувати у дітей дошкільного віку компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- генерування нових ідей (креативність);
- прийняття обґрунтованих рішень;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;

- міжособистісна взаємодія;
- рефлексія та саморозвиток
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі всіх дітей;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

1.	Розробник освітньої програми	Ковальова Світлана Василівна, доцент кафедри суспільно-гуманітарної освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат педагогічних наук, доцент					
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації музичних керівників закладів дошкільної освіти					
3.	Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей					
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Музичні керівники закладів дошкільної освіти					
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність музичного керівника закладу дошкільної освіти					
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження			
				Кількість годин			
				лекційні	семінарські	практичні	усього
		1.	Модуль 1. Соціально-гуманітарний Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття	6			6
		1.1.	Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу	2			2
		1.2.	Педагогічні погляди українського народу на виховання, роль народної педагогіки в розбудові національної школи	2			2
		1.3.	Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традиції та інновацій	2			2
		2.	Модуль 2. Професійний, Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку	2	2	16	20

		2.1.	Інваріантна складова модуля	2	2	10	14
		2.1.1.	Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя	2			2
		2.1.2.	Педагог в системі компетентнісно орієнтованої освіти			2	2
		2.1.3.	Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності		2		2
		2.1.4.	Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу			2	2
		2.1.5.	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу			6	6
		2.2.	Варіативна складова модуля			6	6
		2.2.1.	Інклюзивна освіта: теорія і практика			6	6
		2.2.2.	Формування команди для розвитку культури демократії в школі			6	6
		2.2.3.	Комунікативна компетентність педагогічного працівника			6	6
		2.2.4.	Освітній коучинг як технологія професійного розвитку педагогів			6	6
		3.	Модуль 3. Фаховий. Організація освітнього процесу музичних керівників закладів дошкільної освіти			38	38
		3.1.	Інваріантна складова модуля			20	20
		3.1.1.	Доступна та якісна дошкільна освіта: умови реалізації			2	2
		3.1.2.	Компетентнісний потенціал освітнього напрямку "Дитина у світі мистецтва" Державного стандарту дошкільної освіти			2	2
		3.1.3.	Формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку			2	2
		3.1.4.	Організація традиційних та інноваційних занять в умовах оновленого базового компонента дошкільної освіти			4	4
		3.1.5.	Сучасні підходи до планування музичних занять у закладах дошкільної освіти			2	2

		3.1.6.	Організація музично-ритмічної, танцювальної діяльності дітей дошкільного віку			2	2
		3.1.7	Методика вокально-хорової роботи з дітьми різного віку			2	2
		3.1.8	Логоритміка і музикотерапія у безпечному освітньому середовищі закладу дошкільної освіти			4	4
		3.2.	Варіативна складова модуля			18	18
		3.2.1.	Інклюзивна освіта: теорія і практика			6	6
		3.2.2.	Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку			6	6
		3.2.3.	Декорування святкової сцени в закладі дошкільної освіти			6	6
		3.2.4.	Онлайн сервіси для створення освітнього контенту			6	6
		4.	Діагностико-аналітичний модуль			8	8
		4.1.	Установче заняття, вхідне діагностування			2	2
		4.2.	Конференція з обміну досвідом			2	2
		4.3.	Захист випускних робіт			2	2
		4.4.	Вихідне діагностування			2	2
			Разом:	8	2	62	72
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	72 год / 2,4 кредити ЄКТС					
8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована					
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації					
10.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05, ЗК.06 Професійні компетентності: А1 Прогностична (А1.1, А1.2, А1.3); А2 Організаційна (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4); А3 Оцінювально-аналітична (А3.1, А3.2); А4 Предметно-методична (А4.1) Б1 Здоров'язбережувальна (Б1.1, Б1.2); Б2 Проєктувальна (Б2.1);					

		В1 Психо-емоційна (В1.1, В1.2); В2 Педагогічне партнерство (В2.1, В2.2, В2.3); В3 Морально-етична (В3.1); Г1 Здатність до навчання впродовж життя (Г1.1, Г1.2); Г2 Інформаційно-комунікаційна (Г2.1, Г2.2, Г2.3)
11.	Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей
12.	Особа (особи), які виконують освітню програму	Рогова В.Б. Плівачук К.В. Пашенко Д.І. Бачинська Є.М. Сотніченко І.І. Бендерець Н.М. Плівачук К.В. Ковальова С.В. Чебан А.Д. Власова В.Г. Дудка А.В. Нечипорук Н.І. Корж Т.М. Аносова А.В. Борбіт А.В. Слободяник Г.В. Луценко Т.М.
13.	Строки виконання програми	Календарний рік
14.	Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09107)
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується в залежності від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	25-30 осіб
17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідцтво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення	сайт: https://kristti.com.ua програма:

	освітньої програми на сайті	
--	-----------------------------	--

Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Соціально-гуманітарний Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття

1.1. Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу

Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу: огляд класичних та сучасних підходів. Аналіз програм та національних стратегій розвитку людського капіталу європейських країн та України. Переваги та обмеження у розумінні ролі освіти в процесі формуванні людського капіталу. Розгляд перспектив розвитку освіти та її впливу на людський капітал у майбутньому. Реалізація інноваційного освітнього проекту на всеукраїнському рівні за темою «Модель національного освітнього технопарку з підвищення якості освіти у викликах воєнного / повоєнного часу».

1.2. Педагогічні погляди українського народу на виховання, роль народної педагогіки в розбудові національної школи

У лекції висвітленні погляди народної педагогіки на роль формування особистості. Розкрито етапи розвитку народної педагогіки та набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури суспільних взаємин, формування у молоді розвиненої духовності, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової культури.

Розглянуто ідеальний варіант сучасної педагогіки, що базується на інтеграції народної педагогіки, етнопедагогіки та педагогічної науки загалом, а також передової практики навчання й виховання дітей у сім'ї. Надано приклади використання накопиченого українським народом досвіду у вихованні підростаючого покоління. Наголошено, що актуальним є зараз виховання повноцінної, національно свідомої особистості з почуттям власної гідності, з високими моральними якостями, яка вивчає національні ідеали, традиції, звичаї, обряди українського народу.

Відмічено, що нові вимоги, які ставить сучасне суспільство перед школою, зобов'язують учителів вивчати педагогічну спадщину, втілюючи в загальну практику провідні ідеї народної педагогіки.

1.3. Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій

Філософські підходи до модернізації освіти. Традиціоналізм в освіті: огляд традиційних підходів до освіти. Методологічні принципи виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності. Генеза проявів цих принципів у модернізації освітнього процесу від античних часів до сьогодення. Стандартизація змісту освіти. Аргументи за збереження традицій в освіті. Прогресивізм в освіті. Ідея інноваційного підходу до освіти. Аргументи за впровадження інновацій в освітній процес.

Очікувані результати за модулем 1

Знання й розуміння:

- сутності людського капіталу та його впливу на соціально-економічний розвиток;
- ролі освіти у формуванні кваліфікаційного потенціалу суспільства та індивідуального розвитку кожної особистості;
- впливу освіти на здоров'я, економічний розвиток, соціальну стабільність та культурні процеси;
- суті наступних методологічних принципів виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності;

- способів забезпечення якості іншомовної освіти та рівного доступу до неї;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів іноземної мови;
- сутності української національної ідеї;
- ролі духовно-морального фактору та духовної свідомості в справі становлення національної ідентичності, мотивації багатьох поколінь українців до захисту своєї України.

Уміння:

- аналізувати взаємозв'язок між рівнем освіти нації та її економічними показниками;
- синтезувати інформацію щодо ефективних підходів до розвитку освіти для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- створювати стратегії та програми розвитку освіти з урахуванням потреб сучасного ринку праці та соціокультурних вимог;
- використовувати нові досягнення в психології чи фізіології для поліпшення результативності роботи.
- ефективно використовувати можливості цифрових технологій;
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання й навчання в закладах освіти з урахуванням упровадження дистанційного навчання;
- використовувати нетрадиційні форми уроків для підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови;
- чітко і переконливо висловлювати думки про історичні аспекти національної ідентичності та ефективно обмінюватися інформацією з іншими.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- підтримка принципу доступності освіти для всіх шарів суспільства, незалежно від соціального статусу чи матеріального стану;
- готовність до впровадження нових методів та технологій у освітній процес для підвищення ефективності освіти;
- усвідомлення важливості знань як основного ресурсу для розвитку суспільства та самореалізації особистості;
- усвідомлення власної ролі у формуванні та розвитку людського капіталу як ключового чинника сталого розвитку суспільства;
- усвідомлення об'єктивної необхідності впровадження інновацій в освітньому процесі при виникненні нових наукових знань у психології, фізіології, антропології;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- постійне вдосконалення мотиваційних стратегій залучення учнів до вивчення іноземних мов;
- усвідомлення ролі вчителя як фасилітатора освітнього процесу;
- усвідомлення своєї національної ідентичності, але при цьому відкритість для самокритики й вільність від націоналістичних уявлень.

Модуль 2. Професійний. Професійний, Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку

2.1. Інваріантна складова модуля

2.1.1. Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя

Нормативно-правове забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Керівник закладу освіти». Визначення індивідуальних професійних запитів. Формувального індивідуального плану професійного розвитку.

2.1.2. Педагог в системі компетентнісно орієнтованої освіти

Виклики сучасного суспільства системі освіти. Основні принципи освіти XXI століття. Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок – ключових компетентностей. Учителю – агент змін: коуч, фасилітатор, тьютор, модератор в індивідуальній освітній траєкторії дитини. Вимоги до педагога Нової української школи.

2.1.3. Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності

Поняття «критерії оцінювання» та «індикатори якості педагогічної діяльності», їх взаємозв'язок та значення у педагогічній практиці. Розгляд основних видів критеріїв якості педагогічної діяльності відповідно до вимог «Абетки для директора». Пояснення та приклади індикаторів, що відображають кожен із цих критеріїв. Практика оцінювання та самооцінювання педагогічної діяльності. Застосування критеріїв та індикаторів педагогічної діяльності до підготовки до проходження сертифікації та атестації.

2.1.4. Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу

Забезпечення безпеки в закладі освіти відповідно до вимог законодавства. Захист здоров'я учасників освітнього процесу. Безпека на території закладу освіти: контроль доступу та відеоспостереження, безпечний шлях до закладу освіти, проведення профілактичних занять з правил дорожнього руху. Техніка безпеки в кабінетах та лабораторіях, правила безпечного проведення дослідів. Екологічна безпека та гігієна, упровадження екологічно безпечних технологій в освітній процес. Включення тем безпеки життєдіяльності в освітні програми. Проведення занять та тренінгів. Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу.

2.1.5. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в сучасних освітніх закладах. Указ Президента України Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Особливості спілкування дорослих, що актуалізують агресивну поведінку учнів. Спілкування як фактор психопрофілактики агресивної поведінки учнівської молоді. Організаційні аспекти протидії булінгу в закладі освіти.

Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення в дітей різних вікових категорій, вплив стресу на успішність навчання учнів. Шляхи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в учнів.

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії подолання стресу.

Очікувані результати за інваріантною складовою модуля 2

Знання й розуміння:

- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;
- складових професійної компетентності педагога;
- вимог та особливостей професійного розвитку педагогічних працівників в контексті НУШ;
- взаємозв'язку між основними принципами Нової української школи та потребами сучасного суспільства;
- ролі педагога як каталізатора особистісного розвитку учня в умовах нової парадигми освіти;
- психологічних основ емоційно-вольової саморегуляції;
- сутності критеріїв та індикаторів в оцінюванні якості педагогічної діяльності;
- взаємозв'язку між виконанням критеріїв та досягненням освітніх цілей та завдань;
- сучасних тенденцій розвитку освіти.

Уміння:

- аналізувати власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів у професійному розвитку;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- застосовувати психологічні методи та техніки саморегуляції: керувати диханням, тонусом м'язів, техніки заземлення, постукування; трансформувати тривожні думки та самостійно знижувати стан внутрішньої тривоги;
- планувати свій професійний розвиток, враховуючи вимоги НУШ та потреби власної педагогічної практики;
- упроваджувати засоби самовдосконалення та підвищення кваліфікації для постійного професійного зростання;
- аналізувати педагогічну діяльність із використанням різних критеріїв та індикаторів якості освіти;
- організовувати освітній процес відповідно до компетентнісного підходу.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до постійного вдосконалення своєї професійної компетентності;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість і адаптивність;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності;
- здатність об'єктивно оцінювати власну педагогічну діяльність та готовність до безперервного професійного розвитку;
- важливість власного професійного розвитку для реалізації освітніх стандартів;
- готовність до впровадження нових підходів та технологій у роботу на основі результатів оцінювання.

2.2. Варіативна складова модуля

2.2.1. Інклюзивна освіта: теорія і практика

Тема 1. Організація інклюзивного освітнього середовища: алгоритм дій закладу освіти

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб учнів з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед учнів, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство.

Організація професійного розвитку педагогічного колективу з питань інклюзивної освіти, сприяння співпраці з батьками учнів з особливими освітніми потребами, упровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності інклюзивного середовища.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами

Роль та функції психологів та педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожного учня, незалежно від його особливостей. Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів, а також виявлення та вирішення можливих труднощів. Взаємодія з батьками учнів та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Кращі практики та інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на забезпечення успішного навчання та розвитку всіх дітей.

Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Адаптаційні стратегії та індивідуальний підхід до кожного учня з урахуванням його потреб, можливостей та особливостей. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Тема 3. Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі

Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей із різними видами особливих освітніх потреб, включаючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожного учня: ступінь функціональних можливостей, стиль навчання, інтереси та потреби, а також специфічні особливості, пов'язані з конкретними освітніми труднощами. Стратегії та методики адаптації освітнього процесу до врахування цих особливостей із метою забезпечення успішного навчання та розвитку кожного учня. Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до навчання та підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Аналіз теоретичних підходів до вивчення вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: теорія розвитку, психологія виховання та специфічні теорії, пов'язані з особливими видами порушень розвитку. Сучасні підходи та методики, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання. Практичні приклади та рекомендації щодо врахування вікових та індивідуальних особливостей у процесі планування та виконання навчальних програм для дітей із різними видами особливих освітніх потреб. Інноваційні підходи у сфері освіти, спрямовані на максимальне врахування потреб та індивідуальних особливостей кожного учня.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій, розуміння того, що інклюзивна освіта ґрунтується на ідеї включення всіх учнів у освітній процес, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб, знання історії розвитку інклюзивної освіти та міжнародних стандартів;
- методів та підходів до реалізації інклюзивної освіти в закладах освіти, включаючи розробку індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів та програм, використання різноманітних методів навчання та оцінювання, а також підтримку соціально-емоційного розвитку учнів;

- важливості співпраці між усіма учасниками освітнього процесу, включаючи вчителів, батьків, психологів та інших спеціалістів, у досягненні спільної мети – створення інклюзивного середовища, яке забезпечує розвиток кожного учня.

Уміння:

- аналізувати теоретичні підходи та концепції інклюзивної освіти, включаючи її історію розвитку та міжнародні стандарти;
- застосовувати засоби та методи інклюзивної педагогіки для створення сприятливого освітнього середовища для всіх учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості та потреби;
- співпрацювати з батьками, колегами та іншими учасниками освітнього процесу для ефективної реалізації інклюзивної освіти;
- оцінювати ефективність інклюзивного середовища та розробляти стратегії для його подальшого вдосконалення;
- виявляти та адаптувати навчальні матеріали та методики з урахуванням різних особливих освітніх потреб учнів;
- ефективно застосовувати теоретичні знання про інклюзивну освіту в практичній діяльності освітніх закладів та сприяти успішному навчанню та розвитку всіх учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- повага до різноманітності – цінність індивідуальності кожного учня та важливість створення середовища, де кожен може розвиватися та відчувати себе прийнятим;
- усвідомлення справедливості, рівності права всіх дітей на якісну освіту та доступ до освітніх можливостей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- розуміння труднощів, з якими можуть зіткнутися діти з особливими освітніми потребами, відчуття емпатії. Виявлення толерантного ставлення до інакшості та готовність до співпраці та взаєморозуміння з усіма учасниками освітнього процесу. Відкритість до нових знань та методів, використання можливостей вивчення нових підходів та методик, спрямованих на покращення інклюзивної практики. Відкритість до використання інноваційних засобів та стратегій для досягнення кращих результатів у навчанні та розвитку всіх учнів;
- відповідальність, розуміння важливості своєї ролі у створенні інклюзивного середовища та готовність до співпраці з колегами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу для досягнення спільної мети.

2.2.2. Формування команди для розвитку культури демократії в школі

Тема 1. Демократичне врядування

Принципи демократичного врядування. Участь – основа демократичної культури школи. Шкільні правила на основі цінностей демократії.

Тема 2. Командна взаємодія

Командотворення: формування команди, тимбілдінг. Ролі та лідерство у командах. Фасилітація – як інструмент взаємодії та розвитку команд. Методи фасилітації, мотивації учасників, досягнень результатів роботи в команді.

Тема 3. Життєздатність команди

Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства, Можливості мотивації до участі у команді. Зростання через лідерство в команді. Діяльність шкільних команд. Мотивація учасників/учасниць команди.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- принципів демократії в школі;
- сутності поняття «команда», ролі та лідерства в команді, «фасилітація», сфери її застосування;
- ролі та рис фасилітатора;

- ризиків у роботі команди;
- особливостей методів фасилітації та командного лідерства у школі.

Уміння:

- практично застосовувати методи фасилітації в діяльності команд;
- розробляти алгоритм фасилітаційної зустрічі зі шкільною командою;
- визначати способи мотивації до участі в команді;
- моделювати можливості для лідерства кожного/-ї завдяки командній роботі.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- переваги культури демократії у школі;
- ціннісне ставлення до членів команди;
- важливість ролі лідера для підтримки команд.

2.2.3. Комунікативна компетентність педагогічного працівника

Тема 1. Культура мовлення педагогічного працівника

Зміст та критерії поняття культури мовлення. Культура мовлення як важлива передумова ефективної комунікативної діяльності педагога. Належна культура мовлення – свідчення розвинутого інтелекту й високої загальної культури особистості.

Правильність, змістовність, логічність, багатство, точність, виразність, доречність і доцільність мовлення. Удосконалення усного мовлення та мовленнєвої імпровізації.

Тема 2. Новації Українського правопису

Правописні зміни, закріплені новою редакцією Українського правопису. Орфоепічні й орфографічні норми. Фемінітиви в українській мові.

Тема 3. Диджитал-етикет освітнього простору

Поняття диджитал-етикет (нетикет). Загальні принципи цифрового етикету. Правила віртуальної комунікації. Кодекс диджитал-етикету закладу освіти. Національний текст на цифрову грамотність (цифрограм для освітян). Мовний етикет службових відносин в умовах євроінтеграції.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- основних ознак (критеріїв) культури мовлення;
- норм літературної мови;
- важливості дотримання критеріїв культури мовлення та їхнього значення для розвитку мови в цілому;
- норм та принципів диджитал-етикету.

Уміння:

- дотримуватися норм вимови й наголошування слів, слововживання, побудови висловів, точності, ясності, чистоти, логічності, багатства, доречності мовлення, а також дотримання правил мовленнєвого етикету;
- редагувати написане;
- доречного використання мовних засобів відповідно до ситуації спілкування;
- спілкуватися у віртуальному просторі, створювати кодекс диджитал-етикету закладу освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- відповідальність та самостійність у питаннях удосконалення культури мовлення;
- усвідомлення необхідності дотримання правил віртуальної комунікації;
- усвідомлення важливості постійного навчання та саморозвитку, формування професійної репутації, іміджу.

2.2.4. Освітній коучинг як технологія професійного розвитку педагогів

Тема 1. Освітній коучинг як інноваційна технологія розкриття внутрішнього потенціалу особистості

Чим викликаний інтерес до освітнього коучингу. Техніки освітнього коучингу. Цілі коучингу в освіті. Чотири базові етапи коучингу.

Тема 2. Особливості занять в стилі коучингу

Універсальність освітнього коучингу. партнерське комунікативне співробітництво; розкриття потенціалу особистості для досягнення максимально значущого результату; супровід учня, що дозволяє переміститися із зони проблеми в зону ефективного її рішення; сприяння й допомога особистості в пошуку її власних рішень; підтримка учня за індивідуальною освітньою траєкторією.

Тема 3. Ключові компетенції педагога-коуча

4 головні елементи коучингової взаємодії. Уміння будувати партнерські відносини. Системне та позитивне мислення. Основа коучингу: партнерство, розкриття потенціалу, результат.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- умов, спрямованих на ефективну організацію процесу пошуку учнем шляхів досягнення важливих для нього цілей і вибору оптимального темпу просування;
- інноваційних методик і технологій;
- ключових моментів коучингу.

Уміння:

- встановлювати партнерські взаємовідносини між учнями; визначати завдання для досягнення конкретної мети;
- досліджувати поточну ситуацію чи проблему;
- визначати внутрішні й зовнішні перешкоди на шляху до результату;
- аналізувати можливості для подолання труднощів у вирішенні проблеми;
- домовлятися про те, що конкретно повинно бути зроблено і у які терміни.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до загальнолюдських цінностей;
- демонстрація ціннісного ставлення до учасників освітнього процесу;
- визначення важливості використання освітнього коучингу.

Модуль 3. Фаховий, Організація освітнього процесу музичних керівників закладів дошкільної освіти

3.1. Інваріантна складова модуля

3.1.1. Доступна та якісна дошкільна освіта: умови реалізації

Державна політика в галузі дошкільної освіти в Україні. Дії та плани уряду щодо її реформування. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти в Україні. Нові вектори Базового компонента дошкільної освіти (Державного освітнього стандарту). Забезпечення наступності змісту нового документа з попередніми редакціями, його відповідність викликам сучасної дошкільної освіти та запитам практиків. Цінності як основа нового стандарту дошкільної освіти. Базові принципи та характеристика умов реалізації стандарту дошкільної освіти. Показники готовності педагогічних працівників до реалізації Базового компонента дошкільної освіти.

3.1.2. Компетентнісний потенціал освітнього напрямку "Дитина у світі мистецтва" Державного стандарту дошкільної освіти

Особливості змістового наповнення освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва». Сутність і зміст мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку. Характеристика результатів набуття мистецько-творчої компетентності. Сучасні тенденції педагогічного супроводу формування мистецько-творчої компетентності дітей

дошкільного віку. Презентація сучасних форм та методів формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку в умовах ЗДО.

3.1.3. Формування мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку

Мистецько-творчих заходів у формуванні основ комунікативної компетентності дітей.

Організація мистецьких заходів як засіб стимулювання творчості та самовираження дітей. Розвиток емоційного й соціального інтелекту, участь у мистецьких заходах та розвагах. Вплив мистецьких розваг на формування естетичних смаків та цінностей у дітей. Використання інтерактивних ігор та рольових ігор у мистецьких заходах для розвитку комунікативної компетентності. Організація спільних мистецьких проєктів для підвищення співпраці та комунікативних навичок дітей. Використання театральних та музичних елементів у мистецьких заходах для розвитку творчої уяви та емоційного виразу.

3.1.4. Організація традиційних та інноваційних занять в умовах оновленого базового компонента дошкільної освіти

Роль групової та індивідуальної роботи на музичних заняттях: оптимальний баланс. Використання мультимедійних засобів у музичних заняттях. Застосування традиційних та інноваційних методів для розвитку музичних навичок та слуху у дітей. Створення та використання різноманітних музичних матеріалів для занять: пісні, ритмічні ігри, інструментальні вправи. Адаптація музичних занять до різних вікових груп дітей: особливості підходу.

Вплив інноваційних методів на мотивацію та інтерес дітей до музичного навчання.

3.1.5. Сучасні підходи до планування музичних занять в закладах дошкільної освіти

Адаптація музичних занять до вікових особливостей дітей у дошкільному віці. Роль індивідуального підходу в організації музичних занять для різновікових груп дітей. Використання інтерактивних методик та ігрових форм для проведення музичних занять із різновіковими групами дітей. Організація спільних музичних заходів для різновікових груп дітей як засіб стимуляції колективної творчості. Використання технологій для підвищення ефективності музичних занять із різновіковими групами дітей.

3.1.6. Організація музично-ритмічної, танцювальної діяльності дітей дошкільного віку

Музично-ритмічні рухи як метод розвитку музичності дитини. Особливості використання техніки «Body percussion» у музично-ритмічному розвитку дітей дошкільного віку. Сутність та зміст методики «BAPNE».

Методика розвитку музично-ритмічних рухів у дітей середнього і старшого дошкільного віку. Музично-ритмічні вправи для дітей дошкільного віку.

Можливості танцю в контексті особистісного розвитку дитини. Види та структура хореографічних занять для дошкільнят. Методика організації і проведення хореографічних занять в умовах закладу дошкільної освіти. Танцювальні імпровізації у розвитку творчості дітей.

3.1.7. Методика вокально-хорової роботи з дітьми різного віку

Вокально-хорова робота в закладах освіти, завдання та зміст. Характерні особливості організації вокально-хорового колективу. Кількісний склад, умови створення та вимоги до керівника вокально-хорового колективу. Головні завдання вокально-хорової роботи з дітьми дошкільного віку. Інструментальний супровід при роботі над піснею. Етапи виконання роботи при розучуванні пісні. Методи роботи у вокально-хоровому

колективі. Формування та розвиток співацьких навичок. Регістри та вокальна позиція. Робота над розумінням вокального твору.

3.1.8. Логоритміка і музикотерапія у безпечному освітньому середовищі закладу дошкільної освіти

Можливості логоритміки й музикотерапії у розвитку дітей дошкільного віку. Музично-психологічний механізм логоритміки та музикотерапії у корекції психофізичних порушень дітей та їх психоемоційних станів.

Організація, етапи сучасного логоритмічного та музикотерапевтичного заняття: практичний інструментарій.

Ефективні прийоми і техніки логоритміки в попередженні мовленнєвих порушень та розвитку психомоторики дітей з особливими освітніми потребами. Цілительний терапевтичний ефект музикотерапії у збереженні здоров'я.

Очікувані результати за інваріантною складовою модуля 3

Знання й розуміння:

- стратегій, структури, цілі, змісту й завдання оновленого Стандарту;
- цифрових технологій для реалізації освітніх завдань та вдосконалення професійної діяльності;
- основних педагогічних підходів і їх ефективне використання;
- способів організації партнерської взаємодії з батьками вихованців;
- вікових та психологічних особливостей розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Уміння:

- здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію й міжособистісне спілкування з дітьми дошкільного віку, їхніми батьками або особами, що їх замінюють;
- впроваджувати інноваційні педагогічні технології в освітній процес закладу освіти;
- планувати освітній процес з урахуванням оновленого змісту Стандарту;
- організовувати освітній процес з урахуванням дієвості основних педагогічних підходів;
- адаптовувати прогресивні європейські практики та український досвід в освітній процес закладу освіти для підвищення якості дошкільної освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- міжособистісна взаємодія;
- професійна рефлексія та саморозвиток;
- співпраця та взаємодія у команді;
- професійна мобільність та гнучкість;
- відданість ідеї щодо збереження самоцінності дитинства та природовідповідності;
- врахування вікових та психологічних особливостей розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

3.2. Варіативна складова модуля

3.2.1. Інклюзивна освіта: теорія і практика

Тема 1. Організація інклюзивного освітнього середовища: алгоритм дій закладу освіти

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб учнів з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед учнів, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство.

Організація професійного розвитку педагогічного колективу з питань інклюзивної освіти, сприяння співпраці з батьками учнів з особливими освітніми потребами, упровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності інклюзивного середовища.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами

Роль та функції психологів та педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожного учня незалежно від його особливостей. Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів, а також виявлення та вирішення можливих труднощів. Взаємодія з батьками учнів та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Кращі практики та інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на забезпечення успішного навчання та розвитку всіх дітей.

Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Адаптаційні стратегії та індивідуальний підхід до кожного учня з урахуванням його потреб, можливостей та особливостей. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Тема 3. Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі

Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей із різними видами особливих освітніх потреб, включаючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожного учня: ступінь функціональних можливостей, стиль навчання, інтереси та потреби, а також специфічні особливості, пов'язані з конкретними освітніми труднощами. Стратегії та методики адаптації освітнього процесу до врахування цих особливостей із метою забезпечення успішного навчання та розвитку кожного учня. Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до навчання та підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Аналіз теоретичних підходів до вивчення вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: теорія розвитку, психологія виховання та специфічні теорії, пов'язані з особливими видами порушень розвитку. Сучасні підходи та методики, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання. Практичні приклади та рекомендації щодо урахування вікових та індивідуальних особливостей у процесі планування та виконання навчальних програм для дітей із різними видами особливих освітніх потреб. Інноваційні підходи у сфері освіти, спрямовані на максимальне врахування потреб та індивідуальних особливостей кожного учня.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- освоєння теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій. Розуміння того, що інклюзивна освіта ґрунтується на ідеї включення всіх учнів у освітній процес, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб. Знання історії розвитку інклюзивної освіти та міжнародних стандартів;
- знання методів та підходів до реалізації інклюзивної освіти в закладах освіти, включаючи розробку індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів та програм, використання різноманітних методів навчання та оцінювання, а також підтримку соціально-емоційного розвитку учнів;

- розуміння важливості співпраці між усіма учасниками освітнього процесу, включаючи вчителів, батьків, психологів та інших спеціалістів, у досягненні спільної мети – створенні інклюзивного середовища, яке забезпечує розвиток кожного учня.

Уміння:

- аналізувати теоретичні підходи та концепції інклюзивної освіти, включаючи її історію розвитку та міжнародні стандарти;
- застосовувати засоби та методи інклюзивної педагогіки для створення сприятливого освітнього середовища для всіх учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості та потреби;
- співпрацювати та з батьками, колегами та іншими учасниками освітнього процесу для ефективної реалізації інклюзивної освіти;
- оцінювати ефективність інклюзивного середовища та розробляти стратегії для його подальшого вдосконалення;
- виявляти та адаптувати навчальні матеріали та методики з урахуванням різних особливих освітніх потреб учнів;
- ефективно застосовувати теоретичні знання про інклюзивну освіту у практичній діяльності навчальних закладів та сприяти успішному навчанню та розвитку всіх учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- повага до різноманітності – цінність індивідуальності кожного учня та важливість створення середовища, де кожен може розвиватися та відчувати себе прийнятим;
- усвідомлення справедливості, рівності права всіх дітей на якісну освіту та доступ до освітніх можливостей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- розуміння труднощів, з якими можуть зустрітися діти з особливими освітніми потребами, відчуття емпатії;
- толерантне ставлення до інакшості та готовність до співпраці та взаєморозуміння з усіма учасниками освітнього процесу;
- відкритість до нових знань та методів, використання можливостей вивчення нових підходів та методик, спрямованих на покращення інклюзивної практики;
- відкритість до використання інноваційних засобів та стратегій для досягнення кращих результатів у навчанні та розвитку всіх учнів;
- відповідальність, розуміння важливості своєї ролі у створенні інклюзивного середовища та готовність до співпраці з колегами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу для досягнення спільної мети.

3.2.2. Національно-патріотичне виховання засобами мистецької освіти

Тема 1. Шляхи національно-патріотичного виховання через мистецьку освіту: теорія та практика

Теоретичний і практичний досвід використання мистецтва в розвитку особистості здобувача освіти. Методичні підходи до формування рис громадянина-патріота учня та педагога засобами мистецької освіти. Вплив предметів мистецького спрямування на виховання висококультурної особистості.

Тема 2. Українське мистецтво у формуванні національної культури

Вплив мистецтва на особистість. Українське мистецтво у формуванні та розвитку культурної ідентичності, національної свідомості та цінностей особистості в контексті української культури. Самовираження та саморозвиток у міжкультурному діалозі.

Тема 3. Патріотична пісня в духовно-моральному вихованні зростаючої особистості

Мета, завдання, концепція та основні напрямки національно-патріотичного виховання. Засоби реалізації завдань національно-патріотичного виховання в позашкільній діяльності. Обмін досвідом.

Очікувані результати за варіативним фаховим спецкурсом

Знання і розуміння:

- сутності національної ідеї;
- національної культури;
- звичаїв, традицій;

Уміння:

- зацікавити молодь щодо служби у Збройних силах України, підготувати до захисту України та виконання громадянського й конституційного обов'язку, захистити національні інтереси, цілісність, незалежність України з метою становлення її як правової, демократичної, соціальної держави;

Диспозиції (цінності, ставлення)

- збільшення відвідуваності здобувачами освіти закладів, що популяризують культурні та національно-мистецькі традиції українського народу, а також експозицій музеїв, присвячених національно-визвольній боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України;
- підвищення серед здобувачів освіти рівня знань про видатних особистостей українського державотворення, визначних українських учених, педагогів, спортсменів, військових, підприємців, провідних діячів культури, мистецтв, а також духовних провідників українського народу;
- збільшення кількості здобувачів освіти, які пишаються українським походженням, громадянством;
- збільшення кількості підготовлених фахівців із національно-патріотичного виховання;
- збільшення кількості громадян, зокрема дітей та молоді, залучених до проектів та заходів із національно-патріотичного виховання місцевого, всеукраїнського та міжнародного рівнів, які відповідають ціннісним орієнтирам та індикаторам ефективності.

3.2.3. Декорування святкової сцени у закладі дошкільної освіти: ідеї та практичні рекомендації

Тема 1. Ідеї декорування святкової сцени

Творчі та оригінальні ідеї декорування святкових сцен у дошкільних закладах. Це можуть бути тематичні підходи до оформлення залу (наприклад, залізні мандрівки, казковий ліс, космічна подорож тощо), використання різноманітних декоративних елементів (паперові ліхтарики, кольорові стрічки, квіткові композиції тощо) та інші креативні ідеї.

Тема 2. Креативне оформлення простору для святкування в дошкільному закладі: практичні рекомендації

Практичні аспекти декорування святкових сцен, такі як: вибір матеріалів та інструментів, підготовка простору для декорування, методи кріплення декоративних елементів, урахування безпеки та ергономіки під час роботи тощо. Тут також можна включити поради щодо оптимального використання бюджету та часу для створення ефективного та привабливого декору.

Тема 3. Організація процесу декорування святкової сцени та співпраця з батьками

Важливі аспекти організації процесу декорування святкової сцени в дошкільному закладі та співпраці з батьками дітей. Детальне обговорення стратегій та методів, що дозволяють ефективно керувати процесом декорування, враховуючи потреби та побажання як педагогічного колективу, так і батьків. Про важливість співпраці з батьками як ключових учасників процесу, розвиваються стратегії залучення батьків до активної участі у декоруванні та організації святкових заходів. Практичні рекомендації та ідеї, які сприяють успішному створенню святкової атмосфери в дошкільному закладі за участі батьків та педагогічного колективу.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- про особливості дитячого середовища;
- розуміння потреб та інтересів дітей молодшого віку, їхніх вікових особливостей та інтерактивних потреб, що враховуються при плануванні декорування;
- про елементи декору;
- різних декоративних елементів, таких як: кольори, форми, текстури, інтерактивність, які можуть створювати стимулююче та сприятливе середовище для дітей;
- розуміння необхідності дотримання правил безпеки при використанні декоративних матеріалів та обладнання, а також знання практичних аспектів організації декорування;
- розуміння важливості співпраці з педагогічним колективом, адміністрацією та батьками для успішного планування та виконання декорування.

Уміння:

- генерувати творчі та оригінальні ідеї для декорування святкової сцени, які відповідають потребам та інтересам дітей;
- планувати та організовувати процес декорування, враховуючи ресурси, терміни та інші обмеження;
- роботи з різноманітними декоративними матеріалами (папером, тканиною, картоном, кольоровим пластиліном тощо) та інструментами (ножицями, клеєм, пензлями фарбами тощо);
- ефективно спілкуватися з колегами, батьками та іншими учасниками процесу, доносити ідеї та плани, а також слухати та враховувати думки інших;
- аналізувати різні концепції та ідеї декорування, враховуючи їх ефективність, відповідність темі та бюджету.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення важливості творчому підходу до декорування, створенню новаторських та оригінальних ідей, що дозволяють створювати унікальну та захоплюючу атмосферу для дітей;
- відданість створенню комфортного, затишного та безпечного середовища для дітей, де вони можуть почувати себе радісно та вільно під час святкування;
- прагнення до високої якості декорування, дотримання відповідних стандартів безпеки та естетики, а також відповідальне ставлення до виконання обов'язків;
- прагнення подарувати дітям радість та веселощі під час святкування, що відображається в бажанні створювати яскраві, цікаві та запам'ятовуючі моменти для малюків;
- цінність значення активної співпраці з педагогічним колективом, батьками та іншими учасниками, спрямованої на досягнення спільної мети – створення незабутньої святкової атмосфери для дітей.

3.2.4. Онлайн сервіси для створення навчального контенту

Тема 1. Створення анкет, тестів, квестів засобами гугл форм

Робота з гугл формами для створення анкет, тестів, квестів. Налаштування форм, відповідно до мети та завдань. Створення анкет, тестів, квестів, освітніх занять. Надання доступів. Оброблення даних та побудова діаграм із допомогою вексель таблиць.

Тема 2. Віртуальні дошки як засіб візуалізації та взаємодії

Огляд віртуальних дошок. Їх особливості та можливості роботи (Jamboard, Padlet, Miro та інші). Функціонал дошок, їх налаштування. Надання доступів. Спільна робота у середовищах.

Застосування інтерактивних дошок дозволить здійснити зворотній зв'язок в процесі навчання; зробити навчання більш інтенсивним; підвищити унаочненість навчального матеріалу; індивідуалізувати навчання; організувати колективну й групову роботи.

Тема 3. Створення інтерактивного навчального контенту

Огляд онлайн інструментів для підвищення ефективності освітнього процесу: «хмарка слів», «QR-коди», «анаграми», «ребуси», «ментальні карти», «інтерактивні вправи», «онлайнтести», «комікси», «інтерактивні робочі аркуші», «вебквести», сервіси «штучного інтелекту». Створення, поширення та класифікація інтерактивного освітнього контенту.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- класифікації та особливостей використання різних видів електронних ресурсів, наявних освітніх цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Уміння:

- використовувати цифрове освітнє середовище для навчання, моніторингу та контролю його якості, залучати до розбудови цифрового освітнього середовища зацікавлених осіб та організацій;
- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, упорядковувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;
- модифікувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси з урахуванням дозволів та ліцензій, створювати (враховуючи потреби здобувачів освіти) нові, здійснювати їх захист, надавати доступ до них здобувачам освіти;
- використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення)

- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних із використанням цифрових технологій;
- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- мотивація до проєктування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності.

Рекомендовані джерела

1. Андрющенко О.О. Сутність феномену «рефлексивні вміння педагога». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2016. Вип. 51 (104), С. 67-73.
2. Базовий компонент дошкільної освіти України / О.М. Байєр та ін.; під наук. керівн. Т.О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQl>
3. Бахтіна Г.П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>
4. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
5. Безсонова О.К. Творчий продукт. *Методична скарбничка вихователя*. 2021. № 1, С. 12-13.
6. Березова Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятам. Київ: Музична Україна, 1989. 204 с.
7. Бех І.Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. *Рідна школа*. 2011. № 8-9, С. 9-14.
8. Богініч О.Л., Бабачук Ю.М. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку. Тернопіль : «Мандрівець», 2014. 224 с.

9. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В., Чуєв П.М. Медицина екстремальних ситуацій: навч. Посібник. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3BypwoI>
10. Богосвятська А., Кудрик Л. Комунікативна компетентність педагога-коуча. *Зарубіжна література в школах України*. 2020. № 4, С. 12-17.
11. Богуш А., Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку: методичний посібник для вихователя. Київ: Генеза, 2017. 160с.
12. Брежнева О.Г. Календарне планування (Тема «Кіно»). Ігри та вправи для картотеки. *Методична скарбничка вихователя*. 2017. №4, С.16-20.
13. Брежнева О.Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. *Методична скарбничка вихователя*. 2016. № 2, С. 37-44.
14. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <https://bit.ly/3WzIDHA>
15. Все для школи: графіка, оформлення, дизайн. URL: <http://all-for-schools.blogspot.com>
16. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Суценко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посібник / за наук. ред. О.І. Пометун. Харків, 2007. 190 с.
17. Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 3-4, С. 15-17.
18. Гавриш Н., Крутій К. Як змінювалися підходи до розвитку мовлення дітей. *Дошкільне виховання*. 2019. № 10, С. 7-12.
19. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
20. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. *Дошкільне виховання*. 2018. № 3, С. 2 – 6.
21. Галузяк В.М. Рефлексія у структурі особистісно-професійної зрілості вчителя. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2008. № 4, С. 17-25.
22. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. *Дошкільне виховання*. 2020. № 5, С.21-23.
23. Глузман О.В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. *Педагогіка і психологія : Вісник НАПН України*. 2009. № 2 (63), С. 51-60.
24. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*. 2008. № 3, С. 23-30.
25. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с.
26. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
27. Державний стандарт початкової освіти : Постанова КМУ від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
28. Деякі питання організації та проведення супервізії : Наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
29. Джежелей О., Коваленко О. Вчуся читати : навч.-розвив. посібник для дітей. Ч. 1. Харків : Ранок, 2001. 144 с.
30. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє вид., випр. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.
31. Дідура Л., Міняйло О. На гостину до старого дуба. *Дошкільне виховання*. 2019. № 6, С. 30 –32.
32. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан та ін.; за заг. ред. М.А. Скидана. Київ: Атіка, 2007. 92 с.
33. Для творчості дитини вірші, пісні, картини : метод. посібник / авт.-уклад.: Т.О. Піроженко, А.С. Шевчук. Київ : Вид. Дім «Слово», 2017. 128 с.
34. Доброго ранку! Ми раді, що ви тут! Посібник для педагогів про проведення ранкових зустрічей. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2016. 52 с.

35. Дубицкий А.Е., Семенов І.А., Чепкий Л.П. Медицина катастроф. Київ: Здоров'я, 1993. 462 с.
36. Дуткевич Т. Дошкільна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 392 с.
37. Еколого-психологічні тренінги. URL: <https://www.slideshare.net/ydvorak/ss-56668391>
38. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / Богомолець О. В. та ін.; за ред. Богомолець О.В., Рощина Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.: іл.
39. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н.П. Наволокова. Харків : ВГ «Основа», 2009. 176 с.
40. Епідеміологія /А.А. Васильченко та ін. Київ: Здоров'я, 1993. 464 с.
41. Євтух М.Б., Пінковська Е.А., Черкашина Т.В. Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності на засадах самопізнання : навч.-метод. посіб. для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2015. 400 с.
42. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.
43. Закони екології Коммонера. URL: <https://bit.ly/3VzEWjA>
44. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). *Молодь і ринок*. 2021. № 9(195), С. 16-20.
45. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / М. Порошенко та ін. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
46. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод. посібник. Київ, 2018. 174 с.
47. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти : Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 №1/9-249. URL : <https://bit.ly/3YXGTcq>
48. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посібник / авт.-укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002. 136 с.
49. Ісаєва Г. Метод проєктів – ефективна технологія навчання. Підручник для директора. 2005. № 9-10, С.4-10.
50. Книш І.В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. *Нові виміри духовності на початку ХХІ століття : матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет)* / за ред. проф. І.П. Мозгового. 2018. С. 48-49.
51. Коберник О.М. Проєктивна педагогіка і національна школа. *Шлях освіти*. 2006. № 7, С. 7-9.
52. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 34-35, ст. 458.
53. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник / Т.О. Пироженко та ін. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
54. Корнєєва О.Л. Вихователі, які вміють грати, – виграють. *Вихователь-методист*. 2017. №2, С. 17-21.
55. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. №12, С. 4 -9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>
56. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. *Дошкільне виховання*. 2020. № 10, С. 10-13. URL: <https://bit.ly/3WP46vD>
57. Костюк А. В. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 2, С. 85-89.
58. Ландрет Л. Правильне виховання характеру дітей / пер. з англ. В. Степанова. ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2017. 224 с.

59. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язбереігаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
60. Левінець Н.В., Долгаль С.Г., Красікова Н.А. Зростаємо здоровими: зошит із формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. Київ: Генеза, 2017. 32 с.
61. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т.К. До здоров'я дітей - через освіту дорослих: Технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 176 с.
62. Любчак Н.М. Проектні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2014. Вип. 122, С. 144-150.
63. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. Харків : ВГ «Основа», 2008. 320 с.
64. Максименко С.Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. *Психолог*. 2005. № 1, С. 19-22.
65. Манько В.А. Проблемне навчання як актуальна науково-педагогічна проблема. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2006. Вип. 25, С. 102-106.
66. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля» / упор.: О.Г. Косенчук, Л.В. Куземко, О.А. Венгловська, І.М. Новик. Київ: УІРО, 2021. 35 с. URL: <https://bit.ly/3WP9qiB>
67. Машовець М.А., Науменко М.С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. *Молодий вчений*. 2018. № 8.1 (60.1), С. 80 – 84.
68. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVlO0D>
69. Мірошник О.Г. Професійно-педагогічна рефлексія у вимірах основних сфер професійної активності вчителя. *Психологія і особистість*. 2015. №1 (7), С. 162-173.
70. Моргун В.Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. *Постметодика*. 2010. № (6)97, С. 2-15.
71. Мордоус І.О., Волощенко Н.О. До питання про інтеграцію іноземної мови у повсякденне життя дитини дошкільного віку. *Освітній дискурс: збірник наукових праць*. 2019. №13(5), С. 89-99. URL: <https://bit.ly/3WxKVGW>
72. Москаль Ю. Ідентифікація й ідентичність у суспільному форматі теоретичного аналізу. *Психологія і суспільство*. 2016. № 1, С. 96-112.
73. Навчаємо мислити критично: посіб. для вчителів / авт.-уклад.: О.І. Пометун, І.М. Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
74. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>
75. Навчання, досвід, наставництво. *Інформаційний бюлетень За медичні права*. Квітень 2011. № 4, С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
76. Настільний теніс. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку грі у настільний теніс / О.М. Авраменко та ін. Суми: НІКО, 2019. 80 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeGFEEYzI4RmpodUk/view?usp=sharing>
77. Нерянова С.І., Піроженко Т.О. Двигун прогресу, або Гра як джерело розвитку дошкільників. *Вихователь-методист*. 2017. №2, С. 11 – 14.
78. НУМО: платформа розвитку дошкільнят. Я та світ (громадянська свідомість). URL: <https://numo.mon.gov.ua/skills/ya-ta-svit>
79. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.
80. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 4, С. 36 – 42.
81. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників / Н. Морзе та ін. Ел.фахове видання *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 1-53. Київ, 27-28.09.2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>

82. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівня акредитації / В.С. Тарасюк та ін.; ред. В.С. Тарасюк. Вінниця : Нова Книга, 2007. 144 с.: рис., табл.
83. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія / Л.Б. Лук'янова та ін. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
84. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій : методичні рекомендації для позашкільця / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VVlO0D>
85. Палько Т.В. Психологічна програма розвитку рефлексії вчителів в умовах післядипломної педагогічної освіти. *Актуальні проблеми психології*. 2014. Т. 1. Вип. 41, С. 163-168.
86. Пасічник В.М., Пітин М.П., Згоба В.Л. Сучасні технології з елементами видів спорту у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2017. Вип. 10 (80), С. 88-93. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
87. Піроженко Т.О. Відповідальність дорослого перед дитячою грою: стратегічний орієнтир. *Вихователь-методист*. 2017. № 2, С. 5-10.
88. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос / пер. з англ. Д. Кожедуба. 3-тє вид. Київ: Наш формат, 2021. 384 с.
89. Побірченко Н.А. Психодіагностика професійної ідентичності майбутніх вчителів : методичні рекомендації. Київ : БЦФ ТОВ «Дельфін», 2010. 45 с.
90. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: не відтворювати, а творити. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 1, С.15-22.
91. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: свобода, творчість, інтеграція. *Дошкільне виховання*. 2019. № 5, С. 3-8.
92. Половіна О. Мистецька освіта сьогодні: синтез підходів. *Дошкільне виховання*. 2019. № 12, С. 3-8.
93. Половіна О.А. Артосвіта дітей дошкільного віку: технологія образотворення у дії. *Мистецтво та освіта*. 2020. № 3 (97), С. 34-40.
94. Половіна О.А., Карабасва І.І. Авторський підхід до рівня визначення та формування художньо-продуктивної компетенції дітей старшого дошкільного віку. *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools IGOS-GROUP LTD: United Kingdom, Canada, Ukraine, USA. Vol 39 No 2 (2020) (ISSN 2708-0994; ISSN 2313-7525):* С.26-32.
95. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції Постанови КМУ від 27.01.2021 №86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
96. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
97. Пометун О.І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.-метод. посібник. Київ : Вид. дім «Освіта», 2020. 192 с.
98. Пометун О.І., Сущенко І.М. Основи критичного мислення: метод. посібник для вчителів. Дніпро: ЛПРА, 2016. 156 с.
99. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : підручник. 4-те вид., перероб. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 408 с
100. Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій : Постанова КМУ від 26.01.2015 р. № 18.
101. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : Наказ МОН від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
102. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з

- Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
103. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001р. № 2628–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/showy2628–14#Text>
104. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 27, ст.218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
105. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова КМУ від 09.01.2014 №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>
106. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>
107. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>
108. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
109. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
110. Рашевська Н. Змішане навчання як психолого педагогічна проблема. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». 2010. Вип. 191. Ч. IV, С. 89-96.
111. Регулююча дія ціннісних орієнтацій у житті дитини: монографія / Т.О. Піроженко та ін.; за ред. Т.О. Піроженко. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 222 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/722164/>
112. Резван О.О. Шляхи вдосконалення професійної рефлексії вчителів проєктних класів «Інтелект України». Рідна школа. 2016. №4, С. 65-69.
113. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину/ О. Косенчук та ін. Київ: УІРО, 2021. URL: <https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/doshkilnaosvita.pdf>
114. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / укладач А.В. Аносова; за заг. ред. Е.А. Пінковської, Т.В. Черкашиної. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 152 с.
115. Сікора Я. Інтеграція електронного навчання і дистанційних освітніх технологій в навчальний процес ВНЗ. *Актуальні питання сучасної інформатики*. 2023. № 3, С. 92-95.
116. Слюсар А., Шабер Н. Дитинство серед природи. *Дошкільне виховання*. 2020. №2, С.11-15.
117. Смагіна Т.М. Зміщення акцентів з hard skills на soft skills в підвищенні професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції. Житомир. 2017. С. 21-29.
118. Ставкова С. До питання вивчення та використання супервізії як соціальної технології. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. № 3, С. 178-190.
119. Степаненко О.О. Обґрунтування поняття «тьютор» у освітньо-дослідницькому просторі. Педагогічні науки. 2018. С. 198-204.
120. Степико М.Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с. URL: <https://bit.ly/3uQpcxT>
121. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів»: Підготовлено для проєкту «Читання та письмо для розвитку

- критичного мислення» / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект». Київ: Міленіум, 2001. 104 с.
122. Стрельников В.Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. *Постметодика*, 2010. № (6)97. С. 15-21.
123. Сулімова С., Сокиринська Н. Соціально-фінансова освіта: успішний досвід. *Дошкільне виховання*. 2016. № 4, С. 17-19.
124. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : poradnik для супервізорів (наставників). USAID, 2018. 60 с.
125. Супрунець Т.А. Аксиоматичні ядра головних соціологічних підходів стосовно довіри та довірчих відносин. *Міжнародний науковий форум : соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2013. Вип. 13, С. 43-55.
126. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. Кухаренко та ін. ; за ред. В. Кухаренка. Харків : Міськдрук, 2016. 284 с.
127. Технології професійного розвитку педагогів: навч.-метод. посіб. / упорядники: Т.М. Сорочан, М.І. Скрипник; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менеджменту освіти». Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>
128. Технології розвитку критичного мислення учнів / А. Кроуфорд та ін.; наук. ред., передм. О.І. Пометун. Київ: Плеяди, 2006. 220 с.
129. Тимошко Г.М. Управління формуванням професійного здоров'я педагогів. Проблеми освіти: наук.-метод. збірник / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. 2015. Вип. 83. Ч. 2, С.102-107.
130. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : Наказ МОН України від 10.12.2021 №1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
131. Удовичка Т.А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України. 2013. Вип. 31. Т. VIII (50), С. 407-416.
132. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч. метод. посіб. / О.Л. Богініч та ін. Київ: Генеза, 2013. 128 с.
133. Фісун О.В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен : зб. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Засоби навчальної та науково-дослідної роботи». 2010. Вип. 34, С.133-139.
134. Ціннісні орієнтації дитини у дорослому світі: навчально-методичний посібник / Т.О. Піроженко та ін. Київ. Видавничий дім «Слово», 2017. 89 с.
135. Цуркан Т.Г., Красій Н.Б. Шлях до успіху особистості – через проблемне навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 10 (54), С. 313-318.
136. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології : навч. посібник. Київ : Академвидання, 2012. 224 с.
137. Черешнюк О., Артоуз О., Кирган В. Економіка для дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2016. № 3, С. 4-6.
138. Черкашина Т.В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 162 с.
139. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. *Молодь і ринок*. 2012. № 12, С. 136-139.
140. Швець Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожен вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>
141. Шевчук А. С. Дитячі розваги і свята (у схемах, таблицях, визначеннях, сценаріях) : навч. метод. посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 336 с.
142. Шевчук А.С. Дитяча хореографія : навч.-метод. посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 288 с. URL: <https://bit.ly/3Q6RfmA>
143. Шевчук А.С. Інтегрована відповідальність, або Зони впливу різних фахівців на музичне виховання дітей. *Музичний керівник*. 2020. № 4, С. 4–10.

144. Шевчук А.С. Мистецька освіта дітей: традиції та інновації в оновленому БКДО. *Дошкільне виховання*. 2021. № 4, С. 16-19.
145. Шевчук А.С. Формування навичок рефлексії у дітей : ранкова зустріч «Мистецький досвід». *Музичний керівник*. 2021. № 5, С. 4-7.
146. Шкіряний м'яч. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол / Н.С. Дяконова та ін. Суми : НІКО, 2019. 44 с.
147. Шрамченко О., Рибалко П. Фізкультурно-оздоровча робота в закладах дошкільної освіти: практичні поради. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 7 (81), С. 21-24. URL: <https://pedscience.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2019/01/17.pdf>
148. Шуневич О.М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів у післядипломній освіті. *Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: матеріали I Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції*. Рівне. 2018. С. 219-224.
149. Щодо впровадження основ соціальної і фінансової освіти дітей дошкільного віку : Наказ МОН України від 22.01.2016 №46. URL: <http://oblosvita.com/engine/download.php?id=11637>